

Verzuim, thuiszitters en voortijdig schoolverlaten

Jaarverslag Onderwijsloket 2019-2020

Samenwerkingsverband V(S)O Midden-Holland Rijnstreek

**SAMENWERKINGSVERBAND VO/VSO
MIDDEN-HOLLAND & RIJNSTREEK**

Inhoud

1. Kaders vanuit passend onderwijs, thuiszitterspact en vsv-aanpak.....	3
2. Samenwerking met de scholen	4
2.1 Activiteiten	4
2.2 Definities voor risicoleerling en thuiszitter	4
2.3 Aantallen.....	5
2.3 Resultaten.....	8
3. Samenwerking met leerplicht, JGZ, jeugdhulp en gemeenten	11
3.1 Activiteiten	11
3.2 Aantallen.....	11
3.3 Resultaten.....	12
4. VSV-samenwerking met scholen, MBO, RMC en gemeenten	14
4.1 Activiteiten	14
4.2 Aantallen.....	14
4.3 Resultaten.....	15
5. Aanbevelingen voor komend schooljaar	17

1. Kaders vanuit passend onderwijs, thuiszitterspact en vsv-aanpak

Dit jaarverslag geeft een beeld van de activiteiten die het samenwerkingsverband in samenwerking met de scholen, de gemeenten (leerplicht, jeugdhulp) en andere betrokkenen uitvoert om verzuim, thuiszitten en voortijdig schoolverlaten terug te dringen.

Het samenwerkingsverband werkt in een samenhangend geheel van activiteiten aan verzuim, thuiszitters en voortijdig schoolverlaten. Een belangrijk doel van Passend onderwijs is om het thuiszitten van leerlingen verder terug te dringen, zodat ieder opgroeiend kind een passende schoolloopbaan krijgt met de juiste hulp op het juiste moment.

In het landelijke thuiszitterspact¹ zijn doelstellingen verwoord voor de regionale aanpak van het thuiszitten, zoals de ambitie dat in 2020 geen enkel kind langer dan drie maanden thuiszit zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg, de afspraak dat gemeenten en samenwerkingsverbanden in elke regio een sluitende thuiszittersaanpak realiseren, en dat deze sluitende aanpak begint bij het centraal stellen van het kind: steeds moeten oplossingen worden gezocht vanuit het recht van het kind op een passend aanbod. Ouders, en waar mogelijk het kind zelf, worden vanaf het begin betrokken bij het realiseren van een passend aanbod. Ook onze regio hanteert deze principes. Daarnaast is er het vsv-beleid, gericht op het verminderen van het aantal voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie. Met een startkwalificatie² hebben jongeren betere arbeidsmarktperspectieven.

Vanuit deze beide kaders initieert het samenwerkingsverband haar activiteiten om verzuim, thuiszitten en voortijdig schoolverlaten tegen te gaan. Dit gebeurt in samenwerking met diverse partners.

In de volgende paragrafen gaan we achtereenvolgens in op deze activiteiten. Ook geven we de aantallen leerlingen die het betreft weer, alsmede de resultaten die we het afgelopen schooljaar gezamenlijk hebben bereikt.

In hoofdstuk 5 sluiten we af met de aandachtspunten voor komend schooljaar.

¹ Juni 2016, zie bijlage 1

² Een startkwalificatie is een diploma mbo, niveau 2, een havo- en een vwo-diploma

2. Samenwerking met de scholen

2.1 Activiteiten

De scholen hanteren alle een verzuimprotocol en het meldprotocol van leerplicht. Zo worden leerlingen met verzuim snel gesignaleerd en wordt er passende actie genomen. Indien het verzuim langduriger of zorgwekkend wordt, vindt opschaling plaats naar het ondersteuningsteam van de school. In overleg met leerling en ouders worden interventies in gang gezet.

Het Onderwijsloket van het samenwerkingsverband vraagt bij de scholen en bij leerplicht periodiek op welke leerlingen langdurig relatief verzuimen. De onderwijsspecialisten van het loket begeleiden de scholen (daar waar nodig) bij het vinden en in gang zetten van passende interventies voor deze leerlingen.

De Onderwijs Opvangvoorziening (OOV) is één van de bovenschoolse arrangementen van het samenwerkingsverband dat onder andere voor verzuimleerlingen wordt ingezet. De OOV is een onderwijs-zorg-arrangement gericht op het versterken van leerlingen opdat zij weer naar (de eigen) school kunnen terugkeren. Na aanvraag door de school van het arrangement beslist het Onderwijsloket welke leerlingen gebruik kunnen maken van de Onderwijs Opvangvoorziening³.

Het Onderwijsloket coördineert de doorzettingsmacht van het Samenwerkingsverband. Bij de overstap PO VO wordt standaard een overleg hiertoe ingepland en gedurende het schooljaar naar behoefte. De doorzettingsmacht voor het onderwijs is in de regio belegd bij de gezamenlijke directies van de scholen onder regie van het samenwerkingsverband.

2.2 Definities voor risicoleerling en thuiszitter

Thuiszitters en risicoleerlingen vormen samen de groep leerlingen met langdurig of zorgwekkend verzuim, voor wie de partners gezamenlijk interventies zoeken om het verzuim op te lossen. Onze definities van thuiszitters en risicoleerlingen zijn regionaal overeen gekomen met leerplicht, zowel in Midden-Holland als in de Rijnstreek (i.s.m. Holland Rijnland). Hieronder staan de definities die wij hanteren. Zieke leerlingen met langdurig verzuim worden in de tellingen meegenomen.

De definities die worden gehanteerd in de hele regio MHR zijn:

Risicoleerling

- Een leerling die gedurende 4 weken structureel* geoorloofd verzuimt wegens medische of psychische omstandigheden;
- Leerling (deels) geschorst;
- Leertijdvermindering heeft

**Structureel= wekelijks terugkerend minimaal de helft van de lesuren.*

Thuiszitter

Een leerling die langer dan 4 weken vrijwel continue (richtlijn 90%) ongeoorloofd verzuimt, geen vrijstelling heeft en geen startkwalificatie heeft, of niet staat ingeschreven op een school.

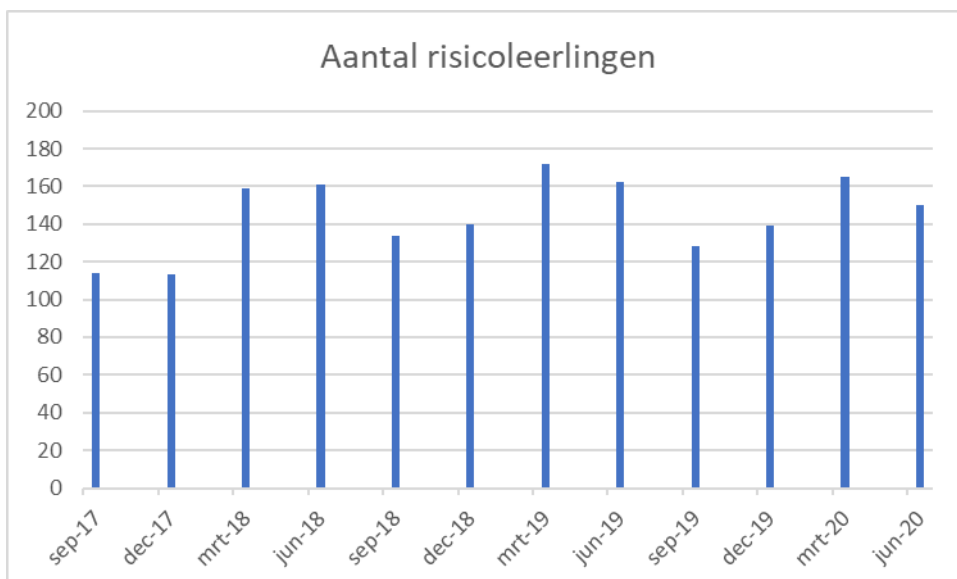
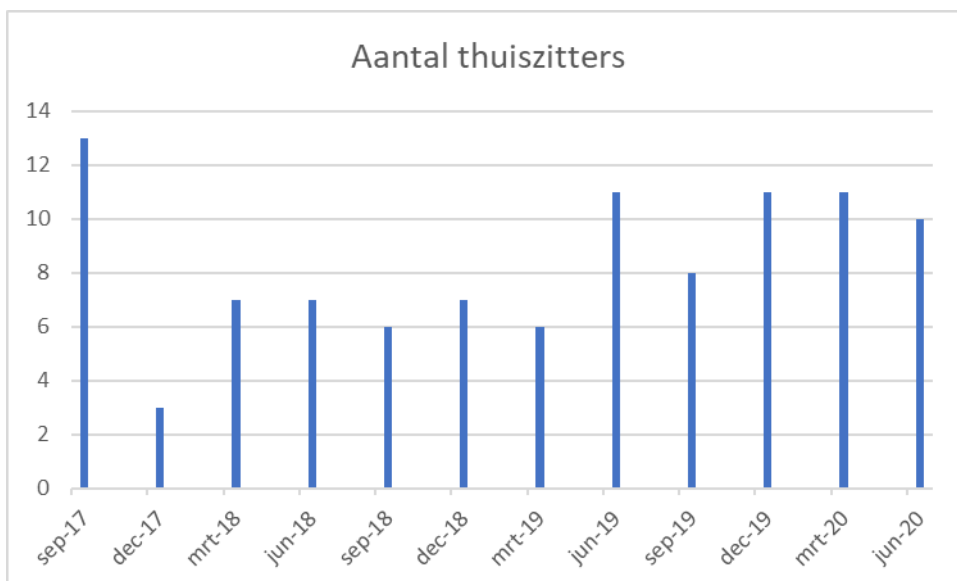
³ Het samenwerkingsverband kent drie OOV-locaties: in Alphen aan den Rijn, in Gouda en in Schoonhoven

De reden hiervoor is:

- Leerling wil niet naar school;
- Ouders sturen hun kind niet naar school⁴;
- Geen overeenstemming ouders/school over passende onderwijsplek;
- Leerling heeft geen schoolinschrijving (absoluut verzuim).

2.3 Aantallen

Het samenwerkingsverband inventariseert elk kwartaal de aantallen thuiszitters en risicoleerlingen bij de scholen. In de volgende tabellen zijn de aantallen thuiszitters respectievelijk risicoleerlingen over de laatste drie jaar weergegeven.

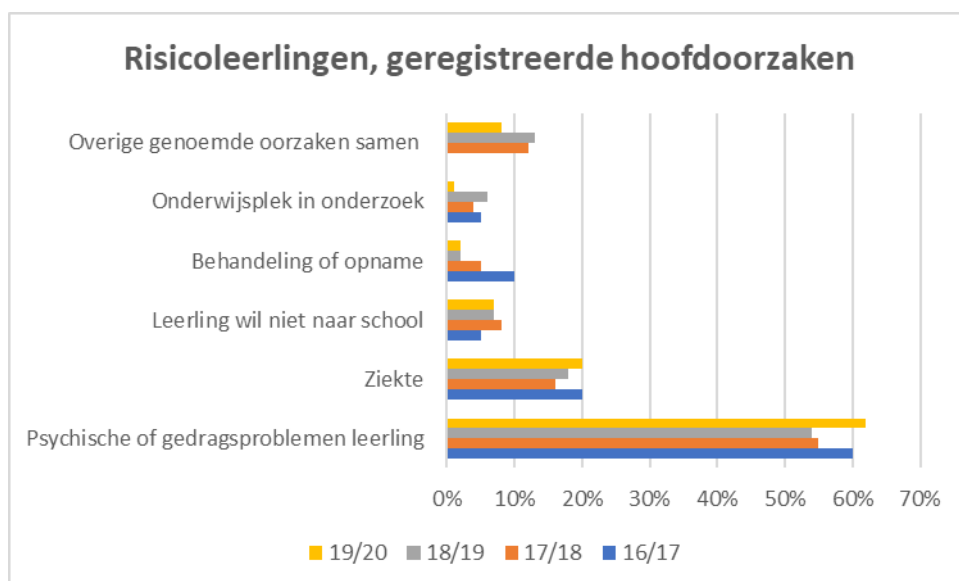
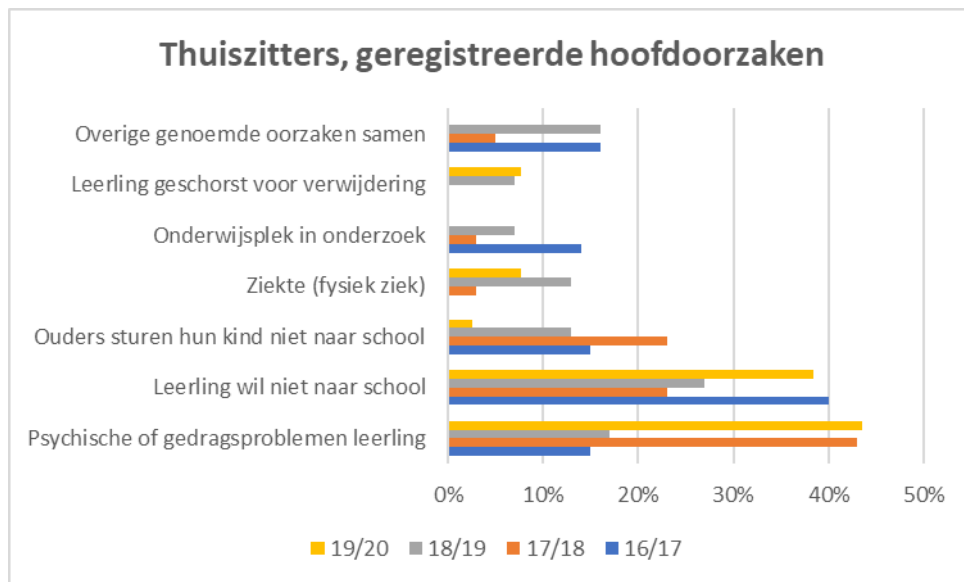
⁴ Hiertoe worden niet de kinderen gerekend met een vrijstelling op basis van persoonlijke levensovertuiging

Het aantal thuiszitters lag twee jaar gemiddeld op 8 leerlingen per kwartaal en het afgelopen jaar op 10 leerlingen per kwartaal. Het aantal risicoleerlingen lag in de afgelopen drie jaar gemiddeld op zo'n 145 leerlingen per kwartaal. We houden namelijk veel leerlingen in beeld, ook als zij in een traject met onderwijs en/of jeugdhulp zijn gestart.

Het aantal scholen dat het verzuim bij ons meldt is tot 2017-2018 toegenomen, en blijft sindsdien stabiel op 33 scholen. Dit zijn schoollocaties van het regulier voortgezet onderwijs binnen de regio van het samenwerkingsverband (voor al hun ingeschreven leerlingen) en van het voortgezet speciaal onderwijs binnen en buiten het samenwerkingsverband (voor de leerlingen die wonen in de regio van het samenwerkingsverband).

Redenen voor verzuim

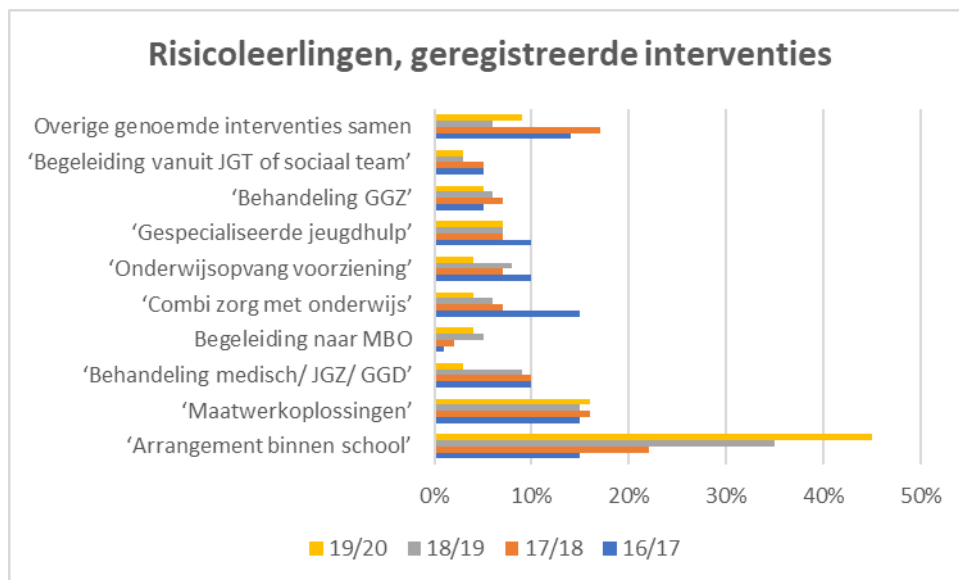
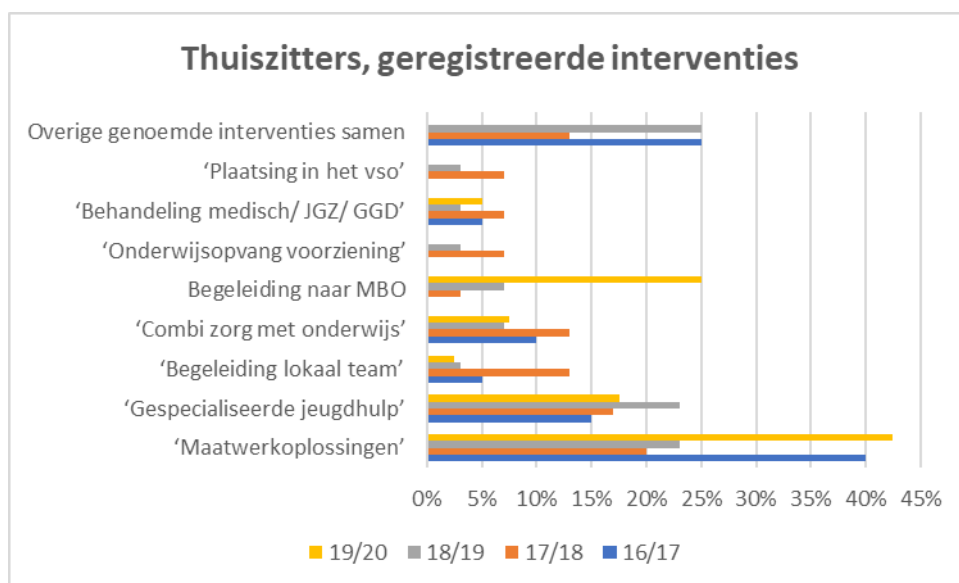
De in ons registratiesysteem door de scholen aangegeven redenen voor het langdurig verzuim zijn in onderstaande tabellen in percentages weergegeven.

Opnieuw zien we dat psychische of gedragsproblemen een belangrijke oorzaak van het langdurig verzuim vormen. Ook bij de thuiszitters is dat veel als oorzaak geregistreerd, al is dat volgens de definities (zie paragraaf 2.2) niet correct.

Interventies

De in ons registratiesysteem aangegeven interventies om het verzuim op te lossen, zijn in onderstaande tabellen in percentages weergegeven.

Bij de thuiszitters zijn de interventies 'Begeleiding naar het MBO' en 'Maatwerkoplossingen' relatief toegenomen. Dit zijn ook de meest toegepaste interventies bij thuiszitters. De toenames lijken erg groot, maar moeten in het perspectief van de kleine aantallen thuiszitters worden gezien. Zo ging het

bij de interventie 'Begeleiding naar het MBO' in het hele jaar om 7 thuiszitters die zijn begeleid naar het MBO.

Bij de risicoleerlingen is de interventie 'Arrangement binnen school' opnieuw in percentage toegenomen. Meerdere andere interventies zijn relatief afgenomen. De interventie 'Arrangement binnen school' wordt veelal ingezet bij leerlingen met psychische of gedragsproblematiek en bij zieke leerlingen. Het gaat dan om aanpassingen in het lesrooster en begeleiding door bijvoorbeeld een begeleider passend onderwijs.

Toepassen doorzettingsmacht

In het afgelopen schooljaar is voor 2 leerlingen via de doorzettingsmacht een onderwijsplek gerealiseerd, beide in de overstap po-vo. In de hogere leerjaren is er geen interventie van het swv nodig gebleken.

2.3 Resultaten

Geen afname in aantal leerlingen met langdurig verzuim

Het aantal leerlingen met langdurig verzuim dat we bij de scholen van het samenwerkingsverband in beeld hebben en begeleiden, neemt niet af. Hoewel in veel casussen gezamenlijk een oplossing wordt gevonden en het verzuim afneemt en eindigt, komen er steeds nieuwe casussen bij. Door de verbeterde signalering en aandacht voor verzuim hebben de scholen de leerlingen in beeld. Tevens houden ze hen lang in beeld, ook tijdens een (soms langdurig) opbouwprogramma met onderwijs. Hierdoor is het aantal risicoleerlingen hoger dan wanneer de scholen de casussen zouden afsluiten op het moment dat er weer enig onderwijs wordt gegeven.

In de cijfers nemen zij ook het langdurig verzuim door ziekte mee, wat wettelijk gezien wordt als geoorloofd verzuim. Voor 8% van de thuiszitters en 20% van de risicoleerlingen is de geregistreerde hoofdoorzaak (fysieke) ziekte.

Hiermee zien we in deze regio hetzelfde beeld als landelijk, namelijk dat het aantal thuiszitters en risicoleerlingen niet afneemt, maar redelijk stabiel blijft.

Aandacht voor verzuim

Ook dit schooljaar hebben de scholen en het samenwerkingsverband aandacht besteed aan verzuim. Meerdere scholen hebben de taak van verzuimcoördinator binnen de school bij een medewerker belegd om de signalering te versterken.

Met de beleidsregel⁵ "afwijking onderwijstijd voor leerlingen met een beperking" kan een maatwerktraject met een afwijking van de onderwijstijd en/of de onderwijslocatie plaatsvinden. De toepassing hiervan verklaart waarschijnlijk de toename van de interventie 'Arrangement binnen school'. In 2019 is door de scholen voor 75 leerlingen gebruik gemaakt van deze regel.

⁵ Besluit van de inspecteur-generaal van het onderwijs van 19 juni 2018, nr. 5184548, tot vaststelling van de beleidsregel inzake het instemmen met afwijking van het verplichte aantal uren onderwijs (Staatscourant 2018, nr. 42600)

Binnen 3 maanden een interventie

Een doel van het landelijke Thuiszitterspact is dat in 2020 geen enkel kind langer dan drie maanden thuis zit zonder een passend aanbod. In de regio MHR krijgt elke jongere in principe binnen drie maanden een aanbod onderwijs-jeugdhulp. Wel is er vaak sprake van wachttijden voor behandeling (vooral GGZ) of plaatsing in het vso. In sommige gevallen duurt het enige tijd voor partijen een passend onderwijszorgarrangement voor de leerling hebben gevonden en zijn overeengekomen, en in sommige gevallen is er geen overeenstemming over het aanbod. Aandacht voor het snel in actie komen bij verzuim en vlot tot een passend aanbod komen blijft geboden.

Duur van het verzuim

De verzuimregistratie van het samenwerkingsverband levert geen afdoende inzicht in de duur van het verzuim. Een reden hiervoor is dat we casussen niet direct afsluiten wanneer er weer (enig) onderwijs gevolgd wordt door de leerling. Zo kunnen we goed zicht houden op het verdere verloop bij de leerling. Nadeel is dat we geen zuivere maat hebben voor de duur van het verzuim.

Vanuit de meldingen die het samenwerkingsverband doet aan de Inspectie van het Onderwijs is bepaald hoeveel kwartalen de thuiszitters op de meldingslijst voorkwamen. Aan al deze leerlingen is binnen drie maanden een aanbod van onderwijs en/of jeugdhulp gedaan. In de gevallen waarin leerlingen meerdere kwartalen op de lijst voorkwamen, kwam er kennelijk onvoldoende samenwerking tussen leerling, ouders, onderwijs en jeugdhulp op gang om te leiden tot een gezamenlijk effectief traject.

Thuiszitters, aantal kwartalen op lijst	2016/17	2017/18	2018/19		2019/20	
	Telling	Telling	Telling	Berekening	Telling	Berekening
Gemiddelde duur in kwartalen	2,1	1,9	1,7	2,5	2,0	3,3
Percentage 1 kwartaal op lijst	31%	54%	70%	38%	50%	19%
Percentage 2 kwartalen op lijst	37%	17%	15%	33%	31%	36%
Percentage 3 kwartalen op lijst	9%	17%	5%	10%	6%	15%
Percentage 4 kwartalen op lijst	9%	4%	5%	10%	6%	13%
Percentage meer dan 4 kwartalen op lijst	6%	4%	5%	10%	6%	17%

De voorzichtige trend die we in 2018/19 zagen naar een iets kortere duur van het verzuim zette helaas niet door in 2019/20. We zien een kleiner percentage casussen 1 kwartaal op de lijst voorkomen en een groter percentage dat twee of meer kwartalen op de lijst voorkwam. We kunnen onvoldoende inschatten in hoeverre de coronaproblematiek hierop van invloed is geweest. Het betekent in ieder geval dat we onverminderd moeten blijven investeren in onze verzuimaanpak.

De resultaten van de Onderwijs Opvangvoorziening zijn te vinden in hoofdstuk 4.

Aandachtspunten uit jaarverslag 2018-2019

In het vorige jaarverslag gaven we aan in 2019-2020 meer aandacht te hebben voor de hoge verwijzing naar het vso en voor het dekkend netwerk voor (hoog)begaafde leerlingen. Het samenwerkingsverband heeft bij de scholen op diverse wijzen aandacht gevraagd voor de hoge

verwijzing naar het vso. Er is onder andere een intervisieprogramma opgezet waarbij scholen elkaar bevragen op de ondersteuningsstructuur en de aanpak van casussen. Dit heeft nog niet geleid tot een lager deelnamepercentage vso, dus de aandacht hiervoor wordt ook in 2020-2021 voortgezet.

Ten aanzien van (hoog)begaafdheid wordt uitvoering gegeven aan het vierjarige stimuleringsprogramma voor dit thema. Er wordt ingezet op versterking van het onderwijs en de begeleiding voor deze leerlingen. De scholen zijn hier actief stappen in aan het maken. Veel leerlingen bieden we daarmee wat zij nodig hebben, maar er zijn ook nog thuiszitters en risicoleerlingen met (hoog)begaafdheid. Met de scholen en de jeugdhulp werken we ook in 2020-2021 hieraan door.

3. Samenwerking met leerplicht, JGZ, jeugdhulp en gemeenten

3.1 Activiteiten

Met de scholen, leerplicht, jeugdgezondheidszorg, jeugdhulp en gemeenten werken we aan het tegengaan van verzuim door snellere signalering en effectievere hulp en ondersteuning. Kortom, aan een sluitende thuiszittersaanpak.

In de subregio Rijnstreek stond het onderwerp thuiszitters/ risicoleerlingen op de gezamenlijke ontwikkelagenda. In de subregio Midden-Holland is dit belegd bij de afzonderlijke gemeenten. In beide subregio's heeft opnieuw veel afstemming over de aansluiting onderwijs – jeugdhulp plaatsgevonden. Een sluitende thuiszittersaanpak vergt goed integraal arrangeren en een goede regie op de casus, zowel in de beginfase als in latere fases, zeker als de voortgang traag gaat of stagneert.

3.2 Aantallen

Cijfers leerplicht

In onderstaande tabellen is het aantal thuiszitters (tabellen 3.1 en 3.2) en het aantal risicoleerlingen (tabel 3.3) in de regio's Midden-Holland respectievelijk Rijnstreek voor het v(s)o weergegeven (cijfers leerplicht). LP is leerplicht (jongeren tot 16 jaar), KP is kwalificatieplicht (jongeren van 16 tot 18 jaar). Zowel Midden-Holland als Rijnstreek hanteerde afgelopen schooljaar de definities voor thuiszitters en risicoleerlingen (zie § 2.4).

Thuiszitters Midden-Holland		VSO	VO	Totaal 2017-2018	VSO	VO	Totaal 2018-2019	VSO	VO	Totaal 2019-2020
Bodegraven-Reeuwijk	LP	0	1	1	0	0	0	0	0	0
	KP	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gouda	LP	1	0	1	1	1	2	0	3	3
	KP	0	4	4	0	1	1	0	1	1
Krimpenerwaard	LP	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	KP	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Waddinxveen	LP	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	KP	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Zuidplas	LP	0	0	0	0	1	1			0
	KP	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Totaal leerplicht		1	1	2	1	2	3	0	3	3
Totaal kwalificatieplicht		1	6	7	0	1	1	0	1	1
Totaal		2	6	9	1	3	4	0	4	4

Regio Midden-Holland, inclusief heel Zuidplas (deels gebied Koers-VO) en ook leerlingen van Reformatorische scholen

Tabel 3.1: Aantal thuiszitters V(S)O Midden-Holland

Thuiszitters Rijnstreek	VSO	VO	Totaal 2017-2018	VSO	VO	Totaal 2018-2019	VSO	VO	Totaal 2019-2020
Alphen aan den Rijn	1	3	4	3	2	5	0	4	4
Nieuwkoop	1	1	2	1	0	1	0	0	0
Totaal			6			6			4

Tabel 3.2: Aantal thuiszitters V(S)O Rijnstreek

We zien een gelijkblijvend aantal thuiszitters in Midden-Holland en een afnemend aantal in Rijnstreek.

Risicoleerlingen Midden-Holland		VSO	VO	Totaal 2017-2018	VSO	VO	Totaal 2018-2019	VSO	VO	Totaal 2019-2020
Bodegraven-Reeuwijk	LP							0	0	0
	KP	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gouda	LP	9	17	26	15	19	34	12	19	31
	KP	4	5	9	4	2	6	5	4	9
Krimpenerwaard	LP	3	3	6	2	2	4	4	1	5
	KP	1	1	2	0	1	1	0	1	1
Waddinxveen	LP	2	5	7	2	6	8	4	7	11
	KP	1	0	1	1	2	3	1	3	4
Zuidplas	LP									
	KP	1	2	3	1	2	3	2	3	5
Totaal leerplicht		14	25	39	19	27	46	20	27	47
Totaal kwalificatieplicht		7	8	15	6	7	13	8	11	19
Totaal		21	33	54	25	34	59	28	38	66

Regio Midden-Holland, inclusief heel Zuidplas (deels gebied Koers-VO) en ook leerlingen van Reformatorische scholen

Tabel 3.3: Aantal risicoleerlingen V(S)O Midden-Holland

We zien een toenemend aantal risicoleerlingen in Midden-Holland. Leerplicht in Rijnstreek houdt geen cijfers over risicoleerlingen bij, omdat het geoorloofd verzuim betreft.

3.3 Resultaten

Sluiten aanpak met leerplicht en JGZ

De samenwerking met de leerplichtconsulenten in de verschillende gemeenten met name in Midden-Holland is onverminderd goed en intensief.

Ook de samenwerking met de JGZ is goed. Aandachtspunten zijn het snel doorverwijzen door scholen naar de JGZ en de mogelijke rol van de JGZ bij het bepalen van de belastbaarheid van een leerling.

Sluiten aanpak met jeugdhulp Midden-Holland

In Midden-Holland wordt met de gemeenten het gesprek gevoerd over integraal arrangeren, de regie op casussen (zorgcoördinatie) en overige. In de praktijk blijkt de samenwerking tussen school en

lokaal team op de ene plek wel tot stand te komen en op de andere plek niet. Dit blijft een punt van aandacht.

De inzet van jeugdhulp op school (JOS) is in 2019/20 gecontinueerd. Deze jeugdhulp biedt preventieve hulp aan jongeren op de scholen, en voorkomt daarmee ook verzuim en draagt bij aan het verminderen van het voortijdig schoolverlaten. Blijkens het jaarverslag van JOS is er bij leerlingen, ouders, scholen en leerplicht een brede waardering voor JOS.

In Gouda is een experttafel jeugdhulp als pilot actief, om voor complexe casussen maatwerkoplossingen te bewerkstelligen. Een vertegenwoordiger van het samenwerkingsverband adviseert over het onderwijsaanbod voor de jongeren die aan deze tafel worden besproken.

Sluiten aanpak met jeugdhulp Rijnstreek

In Alphen aan den Rijn werd in 2019/20 met de jeugdhulporganisatie GO! voor jeugd gewerkt aan het versterken van de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. De samenwerking met de ambassadeurs van GO in de scholen werd versterkt, en er is een pilot ambulante groepsgericht behandelprogramma uitgevoerd, die behandeling biedt aan jongeren met psychische problematiek⁶.

In Nieuwkoop is een jeugd- en gezinsteam (JGT) actief. Het JGT biedt preventieve en curatieve jeugdhulp. De samenwerking is goed.

Systeemaanpak

In beide regio's zet de jeugdhulp standaard in op een systeemaanpak. Dat houdt in dat een jongere niet op zichzelf hulp krijgt, maar dat altijd het grotere verband van het gezin of netwerk van de jongere erbij wordt betrokken. De wachttijden voor jeugdhulp zijn nog niet opgelost. Overbruggende hulp gedurende de wachttijd komt vaak niet tot stand.

Algemene ontwikkeling jeugdhulp

In het gehele land is de tendens dat er een groot beroep wordt gedaan op de jeugdhulp en dat de budgetten in de gemeenten daardoor onder druk staan. Die tendens speelt ook in deze regio. Meerdere gemeenten overwegen te bezuinigen op de jeugdhulp. Dat heeft gevolgen voor het aanbod en voor het sluitend maken van onze gezamenlijk aanpak om verzuim tegen te gaan. Dit baart ons zorgen.

⁶ Inmiddels is bekend geworden dat de ambassadeurs van GO! per november 2020 als gevolg van reorganisatie niet meer verbonden zijn aan de scholen en dat de pilot niet wordt voortgezet.

4. VSV-samenwerking met scholen, MBO, RMC en gemeenten

4.1 Activiteiten

In het vsv-convenant 2016-2020 is uitvoering gegeven aan vier programmaonderdelen, waarvan twee in het vo. Dit zijn: 'Sterk starten van vo naar mbo' en de 'Plusvoorziening'. Het project 'Sterk starten van vo naar mbo' behelst de warme overdracht van vo-leerlingen naar het mbo, met behulp van het programma Intergrid. Dit moet leiden tot minder vsv-ers bij de overstap van vo naar mbo en tot een betere overdracht van informatie over eventuele ondersteuningsbehoefte van leerlingen. Het project 'Plusvoorziening' betreft de Onderwijs Opvangvoorziening.

In 2019-2020 is het huidige vsv-convenant geëvalueerd en het nieuwe convenant voor 2021-2024 vastgesteld. Het gebruik van het programma Intergrid wordt voortgezet en voortaan door de partijen buiten het vsv-convenant om bekostigd. De onderwijsopvangvoorziening ontvangt nog wel een bijdrage vanuit het nieuwe vsv-convenant. Daarnaast zijn er twee programmaonderdelen waarbij het vo is betrokken, namelijk 'Overstap pro vso naar mbo' en 'Versterken LOB vo-mbo – bedrijven'.

4.2 Aantallen

Vsv

In onderstaande tabel staan de aantallen vsv-ers in onze regio, met de bijbehorende definitie (de cijfers over 2019-2020 zijn nog niet bekend).

Zuid-Holland-Oost	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Deelnemers	30933	30713	30339
vsv	463	528	565
vsv%	1,50%	1,72%	1,86%

Een voortijdig schoolverlater is een jongere die op 1 oktober van jaar t jonger is dan 22, staat ingeschreven in het bekostigd vo, mbo of vavo en die een jaar later (t+1) niet meer in het onderwijs staat ingeschreven en geen startkwalificatie heeft.

Het aantal vsv-ers is de afgelopen jaren toegenomen, zowel in de regio als landelijk. Uit landelijk onderzoek is gebleken dat redenen daarvoor onder andere zijn: toegenomen multiproblematiek bij jongeren en verkeerde studiekeuzes. Op die thema's is ingezet in het nieuwe vsv-convenant.

OOV

Het aantal leerlingen dat gebruik maakt van de Onderwijs Opvangvoorziening was jaren stabiel, maar is afgelopen jaar lager geweest. Door de coronamaatregelen in het voorjaar van 2020 is er stagnatie opgetreden in de trajecten, de uitstroom en de instroom, waardoor er uiteindelijk minder jongeren een traject hebben doorlopen. Ook is in Gouda door scholen gebruik gemaakt van een commerciële aanbieder van trajecten.

OOV aantal leerlingen	17-18	18-19	19-20
Gouda	54	64	37
Alphen	42	40	30
Schoon-hoven	20	19	19
Totaal	116	123	86

De gemiddelde duur van het arrangement was in de praktijk 23 weken, net als in het voorafgaande jaar.

4.3 Resultaten

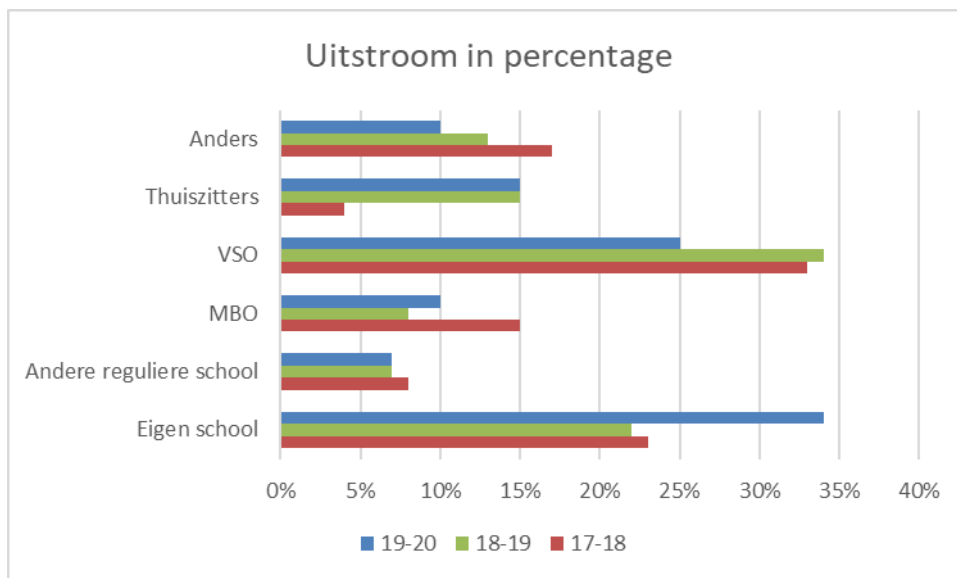
Vsv

Op de toename van vsv is actie genomen, onder andere door nieuwe programmaonderdelen op te nemen in het nieuwe vsv-convenant.

In het vo zijn de cijfers algemeen onder het landelijk gemiddelde en geven geen aanleiding tot wijziging in beleid.

Onderwijsopvang voorziening

De uitstroom uit de Onderwijs Opvangvoorziening in de afgelopen schooljaren was als volgt:

Ten opzichte van het voorgaande jaar is er minder uitstroom naar het vso, en meer uitstroom naar de eigen school. Dit lijkt een trendbreuk met de voorgaande jaren. Dit is deels geflatteerd, omdat enkele leerlingen naar de eigen school terug zijn gegaan in afwachting van plaatsing bij het vso. Maar ook na correctie van de cijfers hierop is er een trendbreuk, zij het iets kleiner dan weergegeven in de tabel (28% naar eigen school, 31% naar vso).

Zoals blijkt uit de tabel over uitstroom is het percentage 'thuiszitters' net als voorgaand jaar 15%. Wanneer een leerling zonder plaatsing in de jeugdhulp of zonder naar school te gaan (maar daar wel ingeschreven staat) de oov verlaat, dan wordt de leerling verwerkt onder de noemer 'thuiszitter'. Van de negen jongeren die aansluitend op de oov niet direct een onderwijs- of andere passende plek hadden, zijn er in september 2020 drie op het vso aangekomen en één op het mbo-entree. Voor vijf jongeren zijn andere interventies gezocht door de betrokkenen.

Bij 56% van de leerlingen is de onderwijsontwikkellijn uit het OPP dat bij aanvang van het traject beschikbaar was, gerealiseerd. Bij 85% van de leerlingen is de onderwijsontwikkellijn gerealiseerd die de betrokkenen gedurende het traject zijn overeengekomen als meest passend voor de leerling.

Bij de exit-vragenlijsten waren de resultaten vergelijkbaar aan die van vorig jaar. Bij de leerlingen was er een iets hogere score voor het aanleveren van leerwerk door school. Tegelijk was er een lagere score op het behalen van resultaat bij de oov. Bij de ouders waren er over de hele linie iets hogere scores. Vanuit de scholen zijn weinig exit-vragenlijsten terug ontvangen.

Bestendinging

In maart is met hulp van RMC Zuid-Holland Oost onderzoek gedaan naar de situatie van de leerlingen die de oov in de afgelopen jaren uitstroonden. Daaruit blijkt dat circa tweederde nog in het onderwijs is, een startkwalificatie (SK) heeft behaald of werkt en dat een derde op enig moment een vrijstelling van onderwijs heeft gekregen of het onderwijs heeft verlaten.

Situatie in mrt '20 van lln die in voorgaande jaren uitstroonden uit de oov	Leerlingen uitgestroomd in		
	2014-15	2015-16	2016-17
Nog in onderwijs of SK behaald	53%	61%	67%
In werk	10%	2%	2%
Vrijstelling of vsv	37%	37%	31%

5. Aanbevelingen voor komend schooljaar

Het samenwerkingsverband gaat komend jaar door op de ingeslagen weg. Samenwerking met alle betrokken partners is van groot belang, zowel op casus- als op beleidsmatig niveau. Daarop blijft ingezet worden.

We continueren de volgende activiteiten:

- Blijvende aandacht voor snelle signalering en opschaling bij verzuimleerlingen in de scholen. Dit geldt ook voor zorgwekkend verzuim van zieke leerlingen, waarbij binnen de afgesproken tijd de JGZ/GGD wordt ingezet voor een gesprek met de ouders.
- Blijvende aandacht voor snelle aansluiting van jeugdhulp en hulp in het gezin bij de leerlingen voor wie dat nodig is.
- Blijvende aandacht voor de overstap po-vo voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte. Idem bij de overstap vo-mbo. Stimuleren van een warme overdracht.
- Blijvende aandacht voor een dekkend netwerk voor alle leerlingen, waaronder (hoog)begaafde leerlingen.

We gaan extra aandacht besteden aan:

- Het vervolg op het Thuiszitterspact. In de Kamerbrief 'Verbeteraanpak passend onderwijs en route naar inclusiever onderwijs' d.d. 4 november 2020 van het ministerie van OCW geeft de minister aan dat de doelen van het Thuiszitterspact niet zijn gehaald en dat er een vervolg wordt ingezet. Enkele zinsneden uit de brief: "Het vervolg van de thuiszittersaanpak is geen aparte aanpak, maar is een integrale aanpak die bestaat uit de verbeteragenda passend onderwijs, de verbeterde onderwijs-zorg samenwerking en de onderwijszorgarrangementen.", "De huidige uitgevallen leerlingen krijgen afstandsonderwijs als zij daar baat bij hebben. Het doel is dat zij uiteindelijk weer naar school gaan.", "Wij verlengen ook de subsidiëring aan de onderwijs(zorg)consulenten met vier jaar.", "Samenwerkingsverbanden en gemeenten krijgen de wettelijke plicht om samen een doorbraakaanpak op te zetten bij verzuim. Zij moeten zorgen voor procesregie en krijgen doorzettingsmacht bij vastgelopen casuïstiek.", "Gemeenten en samenwerkingsverbanden mogen om privacy-redenen niet de informatie uitwisselen die nodig is voor de doorbraakaanpak, zoals verzuimcijfers. Het wetsvoorstel om dit probleem op te lossen heeft vertraging opgelopen door COVID-19, maar gaat nog dit jaar samen met het wetsvoorstel doorbraakaanpak in internetconsultatie.", "De komende twee jaar is jaarlijks € 20 miljoen beschikbaar voor actie om verzuim aan te pakken door schoolbesturen in het voortgezet onderwijs.", "Het verschil met de afgelopen jaren bij deze middelen is dat schoolbesturen verantwoording dienen af te leggen in de jaarverslagen hierover." Het samenwerkingsverband gaat met de scholen en de gemeenten uitvoering geven aan deze vervolgaanpak.
- Onderwijszorgarrangementen voor jongeren bij dagbestedingsvoorzieningen. Sommige jongeren kunnen geen onderwijs (meer) volgen binnen een school, omdat zij vooral jeugdhulp of medische zorg nodig hebben. Een deel van hen is wel leerbaar en zou graag nog leren. Niet voor al deze jongeren is de mogelijkheid tot leren nu goed geregeld. Het samenwerkingsverband werkt bovenregionaal met de collega-samenwerkingsverbanden en de gemeenten in Holland-Rijnland aan afspraken over onderwijszorgarrangementen voor jongeren bij dagbestedingsvoorzieningen.

Deze ontwikkeling sluit aan bij zowel de Kamerbrief verbeteraanpak passend onderwijs, als de derde onderwijs- en zorgbrief d.d. 10 november 2020 van de ministeries van OCW en VWS. Beide brieven geven aan dat er meer ruimte komt voor maatwerk in onderwijszorgarrangementen.

- Aanpassing van de verzuimregistratie. In Holland-Rijnland zijn afspraken gemaakt over het aanpassen van de verzuimregistratie van de samenwerkingsverbanden om meer zicht te krijgen op hoeveel onderwijs een leerling tijdens het verzuim nog volgt. Deze aanpassing is bij aanvang van schooljaar 2020-2021 doorgevoerd.

Tot slot

Het samenwerkingsverband dankt alle partijen met wie we constructief en prettig samenwerken, zoals gemeenten, leerplicht, JGZ/GGD, jeugdhulp en scholen. Graag zetten we deze samenwerking voort.

Gouda, november 2020

Bijlage 1: Het thuiszitterspact

Thuiszitterspact

1. Wij verbinden ons aan de ambitie dat in 2020 geen enkel kind langer dan drie maanden thuiszit zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg.
2. Wij stimuleren gemeenten en samenwerkingsverbanden om in elke regio een sluitende thuiszittersaanpak te realiseren en ondersteunen hen daarbij.
3. Deze sluitende aanpak begint bij het centraal stellen van het kind: steeds moeten oplossingen worden gezocht vanuit het recht van het kind op een passend aanbod. Ouders, en waar mogelijk het kind zelf, worden vanaf het begin betrokken bij het realiseren van een passend aanbod.
4. De sluitende aanpak omvat in elk geval afspraken over:
 - a. Doelen voor de reductie van het aantal thuiszitters
 - b. Preventie van uitval
 - c. Samenwerking met de zorg
 - d. Maatwerk voor kinderen
 - e. Route naar een passende plek
 - f. Doorzettingsmacht of -kracht
 - g. Terugdringen vrijstellingen op grond van artikel 5 onder a
5. De sluitende thuiszittersaanpak wordt vastgesteld in het op overeenstemming gericht overleg (OOGO) dat gemeenten en samenwerkingsverbanden voeren.
6. De verbinding met de justitieketen wordt versterkt.
7. Wij monitoren bovenstaande afspraken via het toezicht door de Inspectie van het Onderwijs en de jaarlijkse leerplichttelling. Waar nodig ondernemen we extra actie.
8. We benoemen een landelijke aanjager die zowel de landelijke als de regionale partners scherp houdt op de te realiseren ambitie.
9. OCW en VWS organiseren jaarlijks een thuiszitterstop.

PORAAD

VORAAD
Vereniging van scholen
in het voortgezet onderwijs

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Ministerie van Veiligheid en Justitie